

درس 9 (ایران متحد و یک)

- 1- اوضاع سیاسی ایران هنگام تأسیس حکومت صفوی چگونه بود؟ هنگام به قدرت رسیدن صفویان، کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود - حاکمان بخش های مختلف ایران با هم درگیر جنگ بودند - امنیت و آرامش شهرها و روستاها از بین رفته بود.
- 2- همزمان با حکومت صفویان کدام حکومت های همسایه در فکر گسترش قلمرو خود بودند؟ امپراتوری عثمانی که با حمله های پیاپی به سرزمین های همجوار، بر قلمرو خود می افزود. سلطان عثمانی خود را خلیفه ی مسلمانان می دانست و به ایران نیز طمع داشت. در شمال شرق ایران (ماورالنهر) ازبک ها قدرت گرفته بودند و به مرزهای ایران می تاختند.
- 3- شیخ صفی که بود؟ شیخ صفی از صوفیان معروف زمان خود بود که پیروان و هواداران زیادی داشت و خانقاهش در اردبیل مورد توجه مردم و حاکمان محلی بود.
- 4- مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی چه کسانی بودند؟ مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفی ایل های ترک بودند که به قزلباش شهرت داشتند.
- 5- شاه اسماعیل صفوی چگونه خود را شاه ایران خواند؟ اسماعیل صفوی به کمک نیروی نظامی قزلباش ها، نخست شروانشاهان و آق قویونلوها را شکست داد و پس از تسلط یافتن بر تبریز، خود را شاه ایران خواند.
- 6- اقدامات شاه اسماعیل صفوی را بنویسید؟ 1- رسمی کردن مذهب شیعه 2- از میان برداشتن حاکمان مناطق مختلف 3- شکست ازبک ها در خراسان 4- مسلط شدن بر سراسر ایران.
- 7- چگونه قلمرو حکومت صفوی به حدود قلمرو دوره ساسانیان رسید؟ در نتیجه موفقیت های سیاسی و نظامی شاه اسماعیل، حکومت کشور ما یکپارچه و نیرومند شد به طوری که قلمرو آن به حدود قلمرو دور ساسانیان رسید.
- 8- چرا سلطان عثمانی در زمان شاه اسماعیل به ایران حمله کرد؟ چون از شکل گیری سلسله قدرتمند و شیعه مذهب صفویه ناخشنود بود.
- 9- جنگ چالدران را توضیح دهید و علت شکست ایران در این جنگ چه بود؟ در جنگی که میان سپاهیان دو کشور ایران و عثمانی در چالدران (نزدیکی شهر خوی امروزی) رخ داد، شاه اسماعیل و سربازانش شجاعت زیادی نشان دادند اما سپاه عثمانی به کمک سلاح های آتشین مانند توپ و تفنگ که سپاه ایران از آنها بی بهره بود پیروز شد.
- 10- پس از شاه اسماعیل چه کسی به حکومت رسید؟ و چه کرد؟ پسرش تهماسب به حکومت رسید. او با سرو سامان دادن به اوضاع داخلی و دفع حمله های ازبکان و دولت عثمانی، موفق شد حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم کند.
- 11- چرا شاه تهماسب پایتخت خود را از تبریز به قزوین انتقال داد؟ زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود.
- 12- شاه عباس اول پس از به قدرت رسیدن چه کرد؟ او ازبک ها و عثمانیان را شکست داد و تا پشت مرزهای ایران عقب راند. همچنین پایتخت را از قزوین به اصفهان در مرکز ایران منتقل کرد و برای آبادانی آن بسیار کوشید.
- 13- چه عواملی موجب شد سلسله ی صفوی پس از شاه عباس اول از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم ما بند؟
- 1- سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان 2- باز داشتن آنها از حکومت و لایت ها 3- نیاموختن شیوه ی کشور داری.
- 14- چرا پس از شاه عباس اول امور حکومت مختل شد و هرج و مرج کشور را فرا گرفت؟ در نتیجه ی ضعف و بی لیاقتی شاهان، مقام های کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیت های مهم خود بازماندند.

- 15- چرا شاه سلطان حسین صفوی تسلیم محمود افغان شد؟ در شرایط نابسامانی کشور، گروهی از افغان ها در قندهار سر به شورش برداشتند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت به سوی اصفهان حرکت کردند. سلطان حسین صفوی که نمی توانست با این گروه شورشی کوچک مقابله کند، پس از چند ماه محاصره، به ناچار تسلیم شد و به این ترتیب محمود افغان سردرسته ی شورشیان بر پایتخت و قسمت هایی از ایران مسلط شد.
- 16- کدام شهرها پایتخت صفویان بودند؟ تبریز - قزوین - اصفهان.
- 17- علت تغییر پایتخت صفویان را توضیح دهید؟
- تغییر پایتخت از شهر تبریز به قزوین:** زیرا تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود - عدم تهدید پایتخت در قزوین از سوی عثمانیها یا ازبکان - مناسب بودن موقعیت جغرافیایی و استراتژیکی شهر قزوین
- تغییر پایتخت از قزوین به اصفهان:** اصفهان دارای مرکزیت جغرافیایی در ایران بود همچنین در مسیر راههای بزرگ بازرگانی قدیم قرار داشت - فراهم بودن شرایط اقتصادی (راه)، سیاسی (مرکزیت) و کشاورزی (آب)
- 18- دلایل سیاسی و نظامی ضعف و فروپاشی حکومت صفوی چه بود؟ ضعف و بی لیاقتی شاهان پس از شاه عباس - اختلاف و درگیری بین مقام های کشوری و لشکری - دخالت درباریان سودجو در امور کشور - دور نگه داشتن و عدم تربیت صحیح شاهزادگان - مالیات های سنگین.
- 19- در رأس حکومت صفوی چه کسانی قرار داشتند به ترتیب؟ شاه - وزیر بزرگ (اعتماد الدوله) - فرماندهان نظامی
- 20- وزیر بزرگ چه وظیفه ای داشت؟ او مسئول امور اداری و مالی کشور بود اما در مقابل شاه قدرت و اختیار چندانی نداشت.
- 21- فرماندهان نظامی چه مسئولیتی داشتند؟ علاوه بر فرماندهی سپاه، معمولاً حاکم ولایت های مهم نیز بودند.
- 22- شاه عباس اول برای تقویت حکومت مرکزی چه کرد؟ برای تقویت حکومت مرکزی و جلوگیری از نافرمانی و بی نظمی سران ایل های قزلباش، حکومت ولایت ها را از آنان گرفت و به افرادی غیر از قزلباش ها سپرد. همچنین در کنار سپاه قزلباش، سپاه جدیدی از افراد غیر قزلباش تشکیل داد و با کمک گرفتن از اروپاییان، این سپاه را به تفنگ و توپ مجهز کرد.
- 23- آثار و نتایج اقدام های اداری نظامی شاه عباس اول را توضیح دهید؟ واگذاری حکومت ولایت ها به افرادی غیر از قزلباش ها - در کنار سپاه قزلباش، سپاه جدیدی از افرادی غیر قزلباش تشکیل داد - مجهز شدن سپاه ایران به توپ و تفنگ به کمک اروپاییان.
- 24- قرون جدید به چه دورانی گفته می شود؟ قرن های شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا قرون جدید می نامند.
- 25- پیش گامان استعمار در اروپا چه کشورهایی بودند؟ پرتغال - اسپانیا - انگلستان - فرانسه.
- 26- در آستانه ی تأسیس سلسله ی صفوی پرتغالی ها چه کردند؟ و چرا شاه اسماعیل نتوانست در مقابل آنها کاری از پیش ببرد؟ پرتغالی ها جزایر و سواحل جنوبی ایران را تصرف کرده و تجارت خلیج فارس و دریای عمان را در اختیار گرفته بودند. شاه اسماعیل صفوی به دلیل نداشتن کشتی جنگی نتوانست در برابر پرتغالی ها کاری از پیش ببرد.
- 27- شاه عباس اول چگونه توانست پرتغالی ها را از ایران بیرون براند؟ شاه عباس اول از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها استفاده کرد و به کمک کشتی های جنگی انگلستان، پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راند.
- 28- در دوران صفویه ایران با چه کشورهای روابط سیاسی و بازرگانی برقرار کرد و آنها چه کارهای در این زمینه انجام دادند. با کشورهای اروپایی - در آن زمان اروپاییان شرکت های بزرگ تجاری تأسیس کرده بودند. و می خواستند که روابط تجاری با ایران را افزایش دهند. به همین دلیل نمایندگانی برای عقد قراردادهای بازرگانی به کشور ما فرستادند.
- 29- مهم ترین طرفداران خانقاه شیخ صفي ایل های مختلف بودند که به شهرت داشتند (ترك - قزلباش)
- 30- پس از جنگ چالدران، به اشغال عثمانی ها درآمد. (تبریز)
- 31- شاه حکومت صفوی را به اوج قدرت رساند (شاه عباس اول)
- 32- در رأس حکومت صفوی قرار داشت. (شاه)
- 33- بعد از شاه در حکومت صفوی قرار داشت که به او نیز می گفتند. (وزیر بزرگ-اعتماد الدوله)
- 34- تا زمان شاه عباس اول حاکم ولایت های مختلف ایران بودند. (سران ایل های قزلباش)

سوالات تستی درس 9

1- رسمی کردن مذهب شیعه توسط کدام پادشاه صفوی صورت گرفت؟

- الف) شاه اسماعیل ب) شاه تهماسب ج) شاه عباس اول د) شاه عباس دوم
- 2- در زمان کدام پادشاه صفوی پایتخت از تبریز به قزوین منتقل شد؟
- الف) شاه اسماعیل ب) شاه تهماسب ج) شاه سلطان حسین د) شاه عباس دوم
- 3- در زمان شاه عباس اول پایتخت صفویان از کجا به کجا منتقل شد؟
- الف) تبریز به قزوین ب) قزوین به تبریز ج) قزوین به اصفهان د) تبریز به اصفهان
- 4- از عبارتهای زیر چند مورد صحیح است؟
- الف) هنگام به قدرت رسیدن صفویان ایران دارای حکومت واحد و قدرتمندی بود.
 ب) قرنهاى شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا قرون قدیم می گویند .
 ج) کشورهای پرتغال و اسپانیا و ایتالیا و فرانسه از پیش گامان استعمار بودند.
 د) شیخ صفی الدین از صوفیان معروف بود که خانقاهش در اردبیل بود .
 ه) مهم ترین طرف داران سلسله صفویه قزلباش ها بودند.
- الف) 2 مورد ب) 3 مورد ج) 1 مورد د) همه موارد
- 5- سلسله صفوی در زمان پادشاهی چه کسی و حمله چه کسانی از بین رفت ؟
- الف) شاه اسماعیل - عثمانی ها ب) شاه تهماسب - پرتغالی ها ج) شاه عباس - افغانی ها د) شاه سلطان حسین - افغانها
- 6- کدام کشور اروپایی در آستانه تاسیس سلسله صفوی سواحل جنوبی ایران را تصرف کرد؟
- الف) انگلیس ب) فرانسه ج) پرتغال د) اسپانیا
- 7- پایتخت شاه اسماعیل صفوی چه نام داشت؟
- الف) تبریز ب) قزوین ج) شیراز د) اصفهان
- 8- جنگ چالدران بین کدام کشور خارجی و کدام پادشاه دوره صفوی رخ داد؟
- الف) ازبکان - شاه اسماعیل دوم ب) عثمانی - شاه عباس اول ج) ازبکان - شاه عباس دوم د) عثمانی - شاه اسماعیل اول
- 9- شاه عباس اول با کمک گرفتن از کدام کشور خارجی توانست پرتغالی ها را از کشور بیرون کند؟
- الف) روسیه ب) اسپانیا ج) انگلستان د) عثمانی
- 10- کشور ایران در دوره صفویه از سمت شمال شرق و غرب با حملات کدام کشورها مواجه بود؟
- الف) روسیه - عثمانی ب) عثمانی - پرتغال ج) ازبکان - عثمانی د) ازبکان - پرتغال
- 11- کدام پادشاه صفوی توانست ازبکان و عثمانیان را شکست بدهد و آنها را تا پشت مرزهای ایران عقب براند؟
- الف) شاه عباس اول ب) شاه عباس دوم ج) شاه تهماسب د) شاه اسماعیل اول
- 12- سفر نامه های شاردن در مورد ایران مربوط به کدام دوره از حکومت ها ی ایران می باشد؟